

- зниження особистих приватних витрат на соціальні внески принаймні 15 %;
- зростання частки зайнятих з числа непрацевдатних та інвалідів до у 90 % до 2018 році;
- економія державних витрат на соціальний захист у розмірі 0,5 % від ВВП після запровадження системи єдиного вікна.

Компаративний аналіз досвіду соціальних реформ Хорватії, зумовлених потребами антикризових і євроінтеграційних трансформацій, а також реформ соціального захисту, що здійснюються на сьогодні в Україні, показує їх подібність і наявність спільних заходів. Значна частина змін, що відбуваються у вітчизняній системі соціального захисту упродовж останніх років, також передбачала впровадження страхових принципів і підвищення ролі приватного сектору у фінансуванні соціальної підтримки. Водночас, нерозвиненість і недовіра до офіційного фінансового ринку України поряд із поширеними корупційними та тіньовими економічними схемами економічної діяльності суттєво гальмують розвиток системи соціального захисту на засадах тристоронньої соціальної відповідальності.

Література

1. Бюро статистики Хорватії / Офіційний сайт. [Електронний ресурс] — Режим доступу до ресурсу: http://www.dzs.hr/default_e.htm
2. Міністерство соціальної політики і молоді Хорватії / Офіційний сайт. [Електронний ресурс] — Режим доступу до ресурсу: <http://www.mspm.hr/>
3. Міністерство фінансів Хорватії / Офіційний сайт. [Електронний ресурс] — Режим доступу до ресурсу: <http://www.mfin.hr/en>
4. Рада Європи. Європейський кодекс соціального забезпечення / Офіційний сайт. [Електронний ресурс] — Режим доступу до ресурсу: http://www.coe.int/t/dg3/socialpolicies/socialsecurity/MISSCEO/tables_en.asp#2010
5. Світовий Банк. Хорватія / Офіційний сайт. [Електронний ресурс] — Режим доступу до ресурсу: <http://www.worldbank.org/en/country/croatia/overview>
6. Міжнародна організація праці. SECSOC. Департамент соціального забезпечення / Офіційний сайт. [Електронний ресурс] — Режим доступу до ресурсу: http://www.ilo.org/dyn/ilossi/ssiindic.viewMultiIndic?p_lang=en&p_indicator_code=E-4a&p_geoaid=1003&p_geoaid=191

УДК 338.23

**Марія ЦИБУЛЕНКО,
Ірина МАНАЄНКО ***

АНТИКРИЗОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ ЗА СПАДУ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ НА ЗОВНІШНІХ РИНКАХ

АНТИКРИЗИСНОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ ЭКОНОМИКИ УКРАИНЫ ПРИ СПАДЕ ДЕЛОВОЙ АКТИВНОСТИ НА ВНЕШНИХ РЫНКАХ

CRISIS MANAGEMENT OF UKRAINE'S ECONOMY UNDER THE CONDITIONS OF FOREIGN MARKETS DOWNTURN

Анотація. У статті розкрито суть антикризового регулювання, важливість його здійснення в сучасних умовах, особливо під час спаду ділової активності на зовнішньому ринку, представлено заходи щодо реалізації даної політики з боку державних органів України.

Аннотация. В статье раскрыта суть антикризисного регулирования, важность его осуществления в современных условиях, особенно в период спада деловой активности на внешнем рынке, представлено меры по реализации данной политики со стороны государственных органов Украины.

Abstract. The article reveals the essentiality of crisis management, the importance of its implementation in the present conditions, especially during the downturn in the foreign market, presented measures to implement this policy on the part of the Ukraine.

У наш час розвиток економічного життя країн світу визначається регулюючим впливом держави. Остання має спрямовувати всі свої зусилля для забезпечення стабільного росту всіх галузей господарства, усіх сфер, що торкаються економічного середовища, яке враховує тенденції ділової активності на зовнішньому ринку.

* ЦИБУЛЕНКО Марія Олександрівна / Мария Цибуленко / Mariia TSYBULENKO — студентка НТУУ «Київський політехнічний інститут», e-mail: mashulyk@ukr.net

МАНАЄНКО Ірина Миколаївна / Ирина МАНАЕНКО / Irina MANAYENKO — к.е.н., старший викладач кафедри менеджменту, НТУУ «Київський політехнічний інститут», e-mail: verholiyad@ukr.net

Нинішні умови, в яких перебуває Україна, висувають на перший план одне з першочергових завдань — розробку оптимального антикризового регулювання, ціллю якого є оптимізація кожної ланки національного господарства. Тому, надзвичайно важливо розробити чіткі механізми щодо здійснення ефективного антикризового регулювання економіки України при врахуванні спаду ділової активності зовнішньої ринкової кон'юнктури. Кризовий стан економіки країни підтверджується такими даними (за січень—вересень 2015 року, до відповідного періоду попереднього року): реальний ВВП (ІІ квартал 2015 р.) зменшився на 14,6 %; обсяг промислової продукції зменшився на 16,6 %; валова продукція сільського господарства зменшилася на 5,3 %; капітальні інвестиції (січень—червень 2015 р.) зменшилися на 9,2 %; експорт товарів і послуг (І півріччя 2015 р.) зменшився на 33,6 %; імпорт товарів і послуг (І півріччя 2015 р.) зменшився на 37,2 %; оборот роздрібної торгівлі зменшився на 22,3 %; реальний наявний дохід населення (ІІ квартал 2015 р.) зменшився на 34,0 %; реальна заробітна плата зменшилася на 22,7 % [4].

Існує безліч трактувань категорії «антикризове регулювання». Зокрема Короткова Є.М. зазначає, що антикризове регулювання — це процес, «за допомогою якого здійснюється вплив держави на економіку з метою скорочення строків і зменшення глибини кризи, а також пом'якшення його негативних соціально-економічних наслідків» [5, с. 620]. Дещо з іншої позиції трактує даний термін В.О. Василенко, відповідно до наукових тверджень якого, антикризове регулювання слід розуміти «як свідомі і цілеспрямовані дії держави (певною мірою і могутніх корпорацій) щодо запобігання або зменшення глибини економічних криз, стабілізації господарської кон'юнктури і збільшення темпів економічного зростання» [2, с. 432].

Застосування тих чи інших методів державою для економічного регулювання, потребує взяття до уваги чітко окреслених фаз, що створюють основу економічних циклів («чергування піднесення і спаду рівня ринкової активності протягом кількох років» [6, с. 520]): пік, спад, найнижча точка або дно та підйом. Державне антикризове регулювання має бути присутнє на кожній із перерахованих ланок ділової активності, проте посилена реакція має бути на фазі спаду — періоду зменшення об'ємів виробництва, загалом — повільного росту економіки. У зв'язку з погіршенням кон'юнктури, спад, зазвичай, провокує зростання безробіття. Більшість економістів стверджують, що стагнацією можна вважати лише падіння ділової активності протягом мінімум півроку, яка відображає від'ємні значення темпу росту ВВП і багатьох фінансових показників економіки держави.

Серед запропонованих напрямків антикризового регулювання економіки України можна виділити:

1. Вдосконалення стратегічного менеджменту, в основі якого — створення методологічної основи такого регулювання, шляхом комплексного формування системи передбачення, усунення негативних проявів та пришвидшення виходу з економічних криз у цілому. Варто запозичити досвід високорозвинених країн. Так, наприклад, Австрія характеризується міцним державним кредитуванням і прямими фінансовими «вливаннями» в реальний сектор економіки; Чехія акцентує увагу на підтримці пріоритетних галузей (особливо — сільське та лісове господарство), Німеччина підтримує політику стимулювання попиту та підвищення інвестицій (передусім — сектор інфраструктури, освіти) тощо.

2. Самонавчання державного сектору, з урахуванням історичного досвіду, методом порівняння, зіставлення.

3. Фінансова підтримка та субсидування тих сфер економіки, що потребують найбільшої допомоги. Сюди можна віднести кредитно-бюджетні заходи держави у вигляді: модифікації податкових ставок, розміру трансферних чи інших платежів, кількісні обмеження по кредиту, зміна умов кредитування тощо.

4. Створення належних умов для зайнятості — усунення безробіття. Вважається, що останнє може становити реальну небезпеку для економіки держави тоді, коли воно значно перевищує природний (нормальний) рівень безробіття («така його величина, за якої заробітна плата та інфляція стійки або знаходяться на допустимому рівні» [3, с. 252].

5. Регуляція конкурентоздатності найважливіших галузей економіки, слідкування за перебігом їх розвитку. Певний перелік української продукції нині користується великим попитом на світовому ринку, в основному: метал, літаки, ракетноносії — важка промисловість, тканини, швейні вироби — легка промисловість, продовольчі товари — харчова промисловість. Дані галузі є конкурентоспроможними — країна має підтримувати на високому рівні їх існування, примножуючи експорт, і, на основі цього, збільшуючи свої надходження. Проте, не варто залишати депресивні сфери промисловості «без нагляду» — при вдалому фінансуванні, законодавчій підтримці та правильному керуванню вони можуть перейти в область високої доходності.

6. Покращення заходів особливого адміністрування, шляхом: ліцензування, законодавчих обмежень, введення додаткових форм звітності, встановлення обов'язкових нормативів тощо.

7. Створення спеціальної групи експертів — антикризового підрозділу, метою якого є вживання оперативних дій для усунення кризових ситуацій, мінімізації економічного, соціального збитку. Така ситуація передбачає коротко- та довгострокове прогнозування в обов'язковому порядку.

8. Поліпшення існуючої правової бази.

9. Сприяння росту інноваційної та інвестиційної активності тощо.

Для держави доцільно створити такі умови, завдяки яким антикризове регулювання не просто ліквідувало б негативні наслідки, а, в першу чергу, могло передбачити їх і передчасно не допустити в реалізацію. Для цього варто звернути увагу на запропоновані напрямки антикризового управління, що складають першопочаток — фундамент майбутніх перетворень у державі.

Для того, щоб динамізм зовнішнього середовища, що не завжди має позитивний характер впливу, не перетворив економіку країни на арену неконкурентоспроможності, потрібно інтегруватись до міжнародних програм сталого розвитку. Глобальними завданнями при цьому виступають програми подолання наслідків криз в економіці країн світу, вирішення проблем, що пов'язані з бідністю, голодом, екологічними проблемами та інше.

Ділова активність підприємства «є самостійною, об'єктивно існуючою, економічною категорією, яка виступає однією з активних дієвих сил розвитку економіки...» [1, с. 16]. Така система включає в себе аспекти маркетингової, виробничої, інноваційної, інвестиційної, соціально-психологічної, управлінської і фінансової активностей. Перебуваючи в умовах спаду, вона безпосередньо впливає на економічне життя держави.

Отже, необхідно розробляти і впроваджувати спеціальні заходи задля подолання небажаних наслідків кризових ситуацій. Задля цього має бути сформоване та інтегроване спеціальне антикризове регулювання. Орієнтуючись на фінансову підтримку, вдале адміністрування та удосконалення існуючої економічної системи загалом, — можна досягти більшої ефективності, конкурентоспроможності економіки України в контексті турбулентного ринкового середовища.

Література

1. Бурий С.А. Управління діловою активністю підприємств / С.А. Бурий, В.О. Мукомела-Михалець // Теоретико-методичні основи управління діловою активністю: Навч. посібник. — Хмельницький : ХНУ, 2014. — С. 16.
2. Василенко В.О. Антикризове управління підприємством / В.О. Василенко.: Навч. пос. — К.: ЦУЛ, 2003. — 432 с.
3. Васильченко В.С. Державне регулювання зайнятості / В.С. Васильченко // Безробіття і макроекономічні показники: Навч. посіб. — К.: КНЕУ, 2003. — 252 с.
4. Державна служба статистики України / Соціально-економічний розвиток України за січень-вересень 2015 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://ukrstat.org/uk>
5. Короткова Є.М. Антикризове управління / Є.М. Короткова // Підручник. — М.: ИНФА-М, 2005. — 620 с.
6. Оганян Г.А. Політична економія / Г.А. Оганян, В.О. Паламарчук, А.П. Румянцев // Економічний цикл і його фази: Навч. посіб. — К.: МАУП, 2003. — 520 с.

УДК 658.114:622.7

Наталія ЧЕРНЕНКО *

ВИЗНАЧЕННЯ АЛЬТЕРНАТИВНОГО ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЙ РОЗВИТКУ ЗА УМОВ ІННОВАЦІЙНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ

ОПРЕДЕЛЕНИЕ АЛЬТЕРНАТИВНОГО ИСТОЧНИКА ФИНАНСИРОВАНИЯ ДЛЯ РЕАЛИЗАЦИИ СТРАТЕГИЙ РАЗВИТИЯ В УСЛОВИЯХ ИННОВАЦИОННОЙ ОРИЕНТАЦИИ

IDENTIFICATION OF ALTERNATIVE SOURCES OF FUNDING FOR THE IMPLEMENTATION OF DEVELOPMENT STRATEGIES UNDER THE INNOVATIVE ORIENTATION CONDITIONS

Анотація. Автором визначено альтернативне джерело (а саме, венчурні компанії), що може фінансувати реалізацію стратегій розвитку в контексті інноваційної орієнтації. Визначено певні риси, якими характеризуються венчурні інвестиції та запропоновані умови, створення яких дозволить венчурним компаніям успішно функціонувати на ринку України.

Аннотация. Автором определен альтернативный источник (а именно, венчурные компании), который может финансировать реализацию стратегий развития в контексте инновационной ориента-

* ЧЕРНЕНКО Наталія Олександрівна / Наталія ЧЕРНЕНКО / Nataliia CHERNENKO - к.е.н., доцент, НТУУ «Київський Політехнічний Інститут», e-mail: chernenkonata@mail.ru